

نظری به خدمات مؤسسه SETU و برنامه‌های RCI برای کودکان با نیازهای ویژه در هندوستان

مقدمه:

مدت‌های مدیدی است که بسیاری از متخصصین تعلیم و تربیت استثنایی به آموزش و پرورش کودکان استثنایی در کشورهای مختلف، توجه خاصی رامبدول می‌دارند.

بررسی اطلاعات در زمینه کودکان استثنایی علاوه بر آنکه منجر به ارتقاء سطح دانش موجود و تربیت متخصصین می‌گردد، همواره ما را بر آن می‌دارد که با استفاده از راهکارهای نوین در زمینه تعلیم و تربیت، نقایص و کاستی‌های آموزشی را بشناسیم و آنها را از بین ببریم. بسیاری از این اطلاعات برای والدین در کمک دهی به فرزندانشان سودمند است. در این مقاله سعی داریم ضمن بررسی یکی از گروه‌های استثنایی، به معرفی مؤسساتی که به ارائه خدمات برای کودکان استثنایی در کشور هند به کار مشغولند، پردازیم.

مرکز SETU یک مرکز مداخله پیشرفته (مترقی) است که در آپریل سال ۲۰۰۰ در احمد آباد و گوجرات هندوستان تأسیس شد. اهداف این مرکز در ارتباط با تأکید بر ارضای نیازهای والدین و دست‌اندرکاران امور پزشکی بود

مترجم: حمیده مقدسی

که پیش از این معتقد بودند: گرایش‌های منحصر به خدمات توان‌بخشی و درمانی مورد نیاز این کودکان بسیار محدود است. علاوه بر این، مراکزی که به طور کلی بتواند همه خدمات درمانی را در یک جا تحت پوشش خود قرار دهد، بسیار کمیاب بود.

عدم دسترسی به چنین خدماتی که بتواند مشکلات والدین و هزینه‌های موجود را کاهش دهد نیز احساس می‌شد.

فلسفه نظری این مؤسسه:

لغت SETU در زبان هندی به معنای یک پل ارتباطی است. ما آرزو مندیم که پلی باشیم تا خانواده‌ها و کودکان را در گذر از یک شرایط ناامیدی و تیرگی به شرایط پذیرش و مقبولیت و امید داشتن کمک نماییم.

البته در حال حاضر نیز تمایل داریم که احساس مسئولیت - پذیری در مقابل فرزندان رادر والدین و خانواده‌ها ترویج داده تا آنان نیز بتوانند در مغلوب کردن محدودیت‌های فرزندانشان مشارکت نمایند. پس با تأکید بر این

اندیشه، ما همواره در صدد هستیم، راهکارهای لازم را به مادران ارائه کنیم تا به این مرکز مراقبت روزانه کودکان SETU، توجه نمایند و در صورت عدم دسترسی و ارتباط با این مرکز بتوانند یکی از بستگان درجه اول خود را به نمایندگی خودشان به اینجا بفرستند تا بدین وسیله به کودکانشان کمک گردد. این مرکز به مادران کمک می‌کند تا به تواناییها و ظرفیت‌های کودکان خود بدون در نظر گرفتن به ناتوانیهایشان، توجه نمایند اهداف SETU در ارتباط با تهیه و تدوین یک محیط مناسب و ارائه مداخله‌های درمانی برای پیشرفت و رشد بهینه کودکان سنین ۰ تا ۵ سالگی می‌باشد. این گروه سنی شامل افرادی از قبیل مبتلایان به سندرم اتیسم، فلج مغزی، کم توانان ذهنی و اختلالات نافذ رشد می‌باشند.

اهداف این مرکز:

مرکز SETU اعتقاد دارد که همه کودکان، افرادی برابر هستند و شایستگی دارند که از فرصتهای یادگیری و تجارب موفقیت آمیز بدون توجه به محدودیت‌هایشان بهره‌مند شوند. بنابر این، مؤسسه

شامل رشد عصب شناختی، زبان و گفتار توسط درمانگر و متخصصین دیگر مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. برای کسب بینش در مورد محیط اجتماعی و خانوادگی کودک و نگرش‌هایی که هر یک از اعضای خانواده نسبت به کودک دارند، ملاقات‌های خانگی در محیط خانواده کودک انجام می‌گیرد. وقتی که ارزیابی به پایان می‌رسد، والدین از شدت وضعف واکنش‌های کودکانشان آگاهی می‌یابند. بعد از آن، یک برنامه مناسب براساس نیازهای فوری کودک و متناسب با فرهنگی که بدان تعلق دارد طراحی می‌شود. والدین در هر مرحله از ارزیابی و برنامه‌ریزی آگاهی لازم را نیز کسب می‌کنند.

۲- مداخلات درمانی^(۱)

موسسه SETU درمان‌هایی را برای کودکان با نیازهای ویژه مطرح می‌کند که در ذیل ملاحظه می‌نمایید.

درمان نورولوژیکی رشد:^(۲)

برنامه‌های درمانی این بخش از اصول و فن بویات^(۳) در رابطه با آموزش به کودکان مبتلا به فلج مغزی در دستیابی به مشخصات و هماهنگی حرکتی رشد، تبعیت می‌کند.

۳- فیزیوتراپی:^(۴)

برای هر کودک که با عدم هماهنگی در رشد (رشد حرکتی ضعیف) روبرو است، فیزیوتراپی منظم و پیوسته برای دستیابی به ویژگی‌ها رشد حرکتی لازم است و مورد تأکید و تشویق قرار می‌گیرد.

شرکت می‌کند. این طرح درس‌ها نیز متعاقباً در خانه بطور جدی پیگیری می‌شود و رابطه محکم و استواری بین فعالیت‌های آموزشی این موسسه با خانواده موجود است. مادران نقش مهمی در سال‌های اولیه زندگی کودکان دارند و هیچ‌کس به اندازه آنان نمی‌تواند کودکانشان را بهتر از آنان بشناسد.

این مراکز بر مشارکت مادران به مدت ۵ روز که به این مرکز مراجعه می‌نمایند تأکید می‌ورزد و همواره سعی دارد تا نگرش اعضای خانواده را نسبت به کودکان تغییر دهد. این موسسه همچنین برای مشارکت و دخالت پدران در امر یادگیری فرزندان، تشویق‌های لازم را ارائه می‌کند.

خدماتی که توسط موسسه SETU ارائه می‌شود:

این خدمات در یک محیط طبیعی و متناسب با نیازهای کودک و خانواده‌اش تدوین می‌گردد که عبارتند از:

۱- ارزیابی:

کودکان در مورد دستیابی به مهارت‌ها و رفتارهایی که متناسب با گروه سنی خودشان است مورد ارزیابی قرار می‌گیرند. ارزیابی شامل یک مشاهده مفصل و بررسی‌هایی در مورد مراحل اصلی رشد در حیطه‌های حرکت کلی، حرکت ظریف، بینایی، شنوایی، ارتباط اجتماعی، شناخت، خودیاری و رفتار می‌باشد.

بعد از جمع‌آوری کامل اطلاعات از تاریخچه و پیشینه خانوادگی، کودک بوسیله یک گروه کاری در حیطه‌های متفاوت

به رشد مهارت‌ها، احساس مسئولیت پذیری، دستیابی به یک نظم و ترتیب در زندگی و پرورش خود^(۱) اهمیت می‌دهد.

این موسسه همچنین دستیابی به استقلال و کفایت در مهارت‌های زندگی روزمره را تشویق می‌کند و معتقد است که یکی از مهمترین اصول کمک به کودکان، برقراری یک رابطه مثبت بین مراقبین (مربیان و والدین) با کودکان می‌باشد.

کودکان ما:

موسسه (SETU) خدماتی را برای کودکان مبتلا به کم توانی ذهنی، فلج مغزی، اوتیسم، مشکلات رفتاری و اختلالات نافذ رشدی در سنین ۰ تا ۵ سالگی ارائه می‌کند و یک زمان مشخصی را جهت ارزیابی ۸۵ کودک در این گروه سنی به کار می‌برد.

خود (SELF) نحوه بازپروری:

هر جلسه در مرکز حدود ۴۰ دقیقه به طول می‌انجامد که در یک وهله زمانی، ۴ کودک توسط یک درمانگر به همراه مادرانشان مورد توجه قرار می‌گیرند. درمانگر برای هر کودک از دوره زمانی ۱ ساعت و ۱۰ دقیقه که دارد ۱۰ دقیقه زمانی برای هر کودک وقت صرف می‌کند، ۳۰ دقیقه باقی مانده را مادران با کودکان تحت نظر درمانگر کار می‌کنند. در این رابطه ما قادریم که ۲۵ دقیقه از ۱ ساعت را برای بزرگسالان به نسبت همه زمانی که برای کودکان در نظر گرفته می‌شود، فراهم نماییم. هر کودک طرح درسی ماهانه دارد که به کمک مادر و یا یکی از بستگان خود در امر یادگیری آن

۴- آموزش شناختی^(۵) (شناخت‌شناسی): تمرکز و توجه بر روی آموزش و تعلیم، یک درک کامل و اختصاصی از سن کودک را بدست می‌دهد. والدین تنها با فرایند خواندن یک کودک و مهارت‌های ابتدایی وی در جایی که آن را مورد استفاده قرار می‌دهند سر و کار دارند.

۵- آموزش کنش‌ها و عملیات

دستی^(۶) (باز پروری دستها): هدف مورد نظر در این رابطه، دستیابی به کمال مهارت و زبردستی در مهارت‌های حرکتی کوچک است و آموزش مربوط به آن شامل ایجاد تسهیلاتی برای رشد فرایندهای حرکتی از قبیل چنگ زدنهای مختلف، پیشرفت در زمینه فشار دادن به اجسام و هماهنگی حرکتی چشم و دست می‌باشد.

آموزش در زمینه ارتباط:

به کودکانی که مشکلاتی در زمینه گفتار و یا زبان دارند آموزش منسجمی برای غلبه بر موانع ارتباطی کودک ارائه می‌شود. معدودی از تکالیفی که در این فعالیت درمانی ارائه می‌شود عبارتند از:

تسهیل در تولید صدا، تصحیح تلفظ‌های غلط، تحریرهای حرکتی تقلیدی، درک مطلب از فرمانهای معمول، بازشناسی اشیای آشنا، تربیت شنوایی نیز بخش الزامی از این آموزش می‌باشد.

تغییر رفتار^(۸):

این آموزشها، تلاش‌هایی برای کاهش هرگونه رفتار سازش ناپافته‌ای است که امکان دارد کودک از خود نشان دهد. این

آموزشها، یادگیری رفتاری مثبت به جای رفتاری انحرافی یافته است که مورد تشویق قرار می‌گیرد، و یک رویکرد از اصول وضعیت‌های پاداش دهنده و بدون پاداش است که می‌تواند برای اصلاح رفتار سازش ناپافته بکار رود و رفتاری مثبت به جای رفتاری نادرست مورد تشویق قرار می‌گیرد.

فعالیت‌های زندگی روزانه^۹:

این آموزشها برای ایجاد توسعه مهارت‌های لازم در عملکرد روزانه کودک متمرکز است و در مورد اصول تغذیه، خوردن، آشامیدن، لباس پوشیدن، دستشویی رفتن، به والدین کودکان، مشاوره لازم ارائه می‌شود.

آموزش تلفیق حواس و حرکت:

این آموزشها با هدف کمک به کودکان برای تلفیق پنج حواس اصلی شامل: بینایی، شنوایی، لامسه، چشایی، بویایی، جنبش‌های حرکتی به منظور کسب آگاهی از محیط به انجام می‌رسند.

منابع:
 1-DEAF BLIND CHILDREN NEED SPECIAL IN INDIA(2002)
 2-FILE://A:\SOCIAL ADAPTIBILITY AND SOCIAL SKILL TRAINING.HTM(2002)
 3-SETU FOR EARLY INTER VANTION FILE://A:\SERVICES.HTM(2002)

زیر نویس:

- 1-ASSESSMENT
- 1-THERAPEUTIC INTERVENTION
- 2-NEURO DEVELOPMENTAL THERAPY
- 3-BOBATH
- 4-PHYSIO THERAPY
- 5-COGNITIVE TRAINING
- 6-HAND FUNCTIONS TRAINING
- 7-COMMUNICATION TRAINING
- 8 BEHAVIOR MODIFICATION
- 9-ACTIVITIES OF DAILY LIFE
- 10-HYDRO THERAPY
- 11-GROUP PLAY
- 12-PARENT TRAINING

انداختن، گرفتن توپ از یکدیگر و غیره و نیز یاد گرفتن نحوه شرکت در بازی گروهی و پذیرفتن گروه و دسته‌ها و بازی با دیگران می‌باشد. خدمات برای اعضای خانواده شامل: تعلیم و تربیت و مشاوره، هماهنگی با سایر خدمات مورد نیاز دیگران می‌باشد.

آموزش والدین^{۱۲}: (خلاقیت و دستیابی به حمایت‌های گروهی) ما همواره ملاقات‌هایی را با گروه والدین صورت داده‌ایم که به همراه کودکانشان به مرکز بیایند و هم‌اکنون سعی داریم که علاقه‌ها و نیازهای آنان را تشخیص دهیم.

آب درمانی^{۱۱}:

ارزش‌های درمانی قابل توجه استفاده از آب در زمینه تونوس بالا و پایین ماهیچه‌ها به اثبات رسیده است. شکل دادن به وضع و حالتها و حرکتهای پاها و دستها در آب تشویق می‌گردد تا کودکان بتوانند بتدریج بر محدودیت‌های حرکتی خود بدین طریق غلبه نمایند.

بازی‌های گروهی^{۱۱}:

در این آموزش، کودکان در گروه‌های ۴ نفره، دو روز در هفته بازی می‌کنند که شامل بازی‌های ساده مانند توپ به یکدیگر

توپ بازی با کودکان دارای معلولیت ذهنی در مرکز آموزشی و توانبخشی شهید رجایی، تهران